

FOAIE LITERARĂ

Pentru redacție responsabilă :

LUCREȚIA RUDOW-SUCIU.

Apare o dată pe săptămână (Duminică).

PREȚIUL:

Pe un an 4 fl.
Pe jumătate de an 2 fl.
Pe un pëtrar de an 1 fl.

Pentru România și
străinătate 14 frc.

Editor și proprietar:

Dr. W. RUDOW.

Povestea despre prințul Ahmed al Kamel, sau pribeagul îndrăgostit.

— Din tales of the Alhambra by Irving. —

(Urmare.)

Când a auzit corbul, că-i vorbă de o afacere importantă de care se interesează și sialcic, el și-a schimbat vorba și manierele și-a ascultat cu mare luare aminte la istoria prințului. Cum a gătat ăsta, el îndată i-a răspuns: „Cu privire la princesă, eu nu-ți pot da deslușiri, pentru că eu nici odată nu sbor prin grădini de flori, sau pe lângă balcoanele domnișoarelor, dar du te la Cordova și caută în gradina de curmale a marelui Abderrahman, carea stă în curtea moșeii principale; acolo la trupina unui arbore vei afla un călător mare, carele a vizitat toate țerile și toate curțile, fiind un favorit mare a reginelor și a princeselor. Acela de bună samă îți va putea da sfaturi cu privire la scopul călătoriei dtale.”

„Mare mulțamită pentru sfatul ăsta prețios” — zise prințul.

„Călătoria bună pribeag îndrăgostit” — zise corbul și apoi iară s'a apucat de studiarea diagramului.

Prințul a plecat îndată din Sevila, și-a căutat soțul, buha, carea încă tot medita în butură și haide, dă cătră Cordova.

Ei s'au apropiat de orașul ăsta tot prin grădini mari pline de orangerii și de citroane cari se estindeau minunat pe ambele maluri a riului Guadalquivir. Când ei au sosit la porțile lui, buha a sburat într'o ruptură de zid, iar Ahmed a intrat în oraș ca să caute palma cea renumită pusă, odinioară, pe vremea marelui Abderrahman. Asta stătea în curtea unei Moșeie încunjurată de alți arbori mai mici. Aici dervișii și fahirii ședeau în grupuri pe sub ferestile mănăstirei din curte, până când alți credincioși își făceau spălăturile rituale înainte de a intra în locașul lui Allah.

La piciorul palmei mari stătea o mulțime de oameni ascultând la cuvintele unuia, care se părea, ca are o placere mare să tot vorbească.

Ėsta — socoti prințul — trebuie să fie călătorul cel mare, carele poate să-mi deie știri despre princesa cea necunoscută. Așa, el s'a mestecat printre mulțime și s'a indosat mai aproape, dar a fost uimit când a vezut că oameni ăștia ascultă toți la un papagal verde c'un cap atotștiutor și c'o limba ascuțită, care-i umbla ca o moară pustie. El își dădea aierul unei paseri foarte îndestulite cu sine.

„Cum se poate — zise prințul cătră unul dintre ascultători — de atâția oameni așezați și serioși pot afla o plăcere în povestirile acestei pasere?”

„Dta nu știi de cine vorbești — zise celalalt — papagalul ăsta îi un urmaș al papagalului celui vestit din Persia și renumit pentru talentul său de a istorisi. El are toată învățătura apusului în vârful limbei și poate face versuri tocmai așa de iute pecum și vorbește. El a cercetat multe curți streine, unde a fost privit de o minune de învățatură. A fost mai departe un favorit general al sexului frumos carele totdeauna admiră un papagal învățat mai ales unul dintre aceia cari știu croii versuri”.

„Destul — zise prințul — cu voiesc să vorbesc privat cu călătorul ăsta distins”.

Așa, el a căutat o convenire între patru ochi cu papagalul și i-a spus cauza călătoriei sale. Abia a pomenit el asta, când papagalul o și plesnit într'un ris cu hohot de i-a eșit lacrimile în ochi. „Iartă mirarea mea

— zise el — la amintirea dragostei între aristocrați, mie totdeauna îmi vine ca să rid'.

Prințul s'a simțit indignat de hohotele papagalului. „Dar ce-i — zise el — nu-i doară amorul misteriu cel mare a naturii, taina principală a vieții și legătura cea universală de simpatie?”

„Un drac! — strigă papagalul întrerupându-l — te rog, unde ai învățat jargonul ăsta sentimental? Crede-mă, dragostea a eșit acum din modă, cel puțin între oamenii de rang și avuți, cu pretensiuni de cultură și de spirit, eu nici odată n'am auzit așa ceva între ei amintindu-se serios“.

Prințul a suspinat adânc când și-a adus aminte de cuvintele cele deosebite a prietinelui său, a porumbului. Dar papagalul ăsta a trăit pe la curți înalte, printre boieri și afectează datinele oamenilor porecliți „cu gust”; și poate că el nu se pricepe la treaba aceia numită iubire. Teavând voie să se vadă și mai departe luat în rîs pentru simțirile sale, l'a întrebat îndată de ceea ce doria să știe.

„Spune-mi — zise el — cel mai înțelept papagal, tu, carele ai fost admis în chiliile cele mai tainuite a damelor, nu te-ai întâlnit unde va în călătoriile tale cu originalul acestui portret?”

Papagalul a luat icoana într'o ghiară, și-a întors capul și într'o parte și într'alta, esaminându-o curios cu fiește care ochiu: „pe onoarea mea — zise el — asta-i o față foarte frumoasă, minunată, dar eu am vezut în călătoriile mele atâtea femei frumoase, de — ian stăi — doamne iartă-mă! acum, dacă me uit bine — mi se pare că-i princesa Aldegonda. Cum am și putut eu uita o damă, care a fost atât de grațioasă cu mine?”

„Princesa Aldegonda”? întrebă Ahmed — și unde se poate ea afla?”

„Mai încet, mai încet — adausă papagalul — e mai ușor a o găsi decât a o cuceri! Ea-i adevărat singura copilă a unui rege creștin, carele domnește în Toledo și stă acum incuiată până la anul ei al 17 lea, în urma unei prorociri a nătarăilor ăstora de astrologi. Dta n'o se poți arunca nici o privire la dânsa și nici alți pământeni nechiemați n'o pot vedea. Eu am fost admis să intru în odăile ei, ca să-i țin de urit și te asigur pe onoarea unui papagal, carele a vezut lumea, cumcă puține fete am vezut cari s'ar putea asemăna cu ea“.

„Ăncă o vorbă între patru ochi, scumpul meu papagal — zise prințul, — e-ș moștenitoriu unui regat și o se ajung odată pe tron. Văd bine că tu ești o pasere isteată și cunoști lumea. Ajută-mi să cuceresc princesa asta și eu atunci te-oiu avansa la un post nalt de curte“.

„Cu toată inima — zise papagalul — dar cum penește-mă la oare care sinecură, pentru că nouă, glu-meților, nu ne prea place să lucrăm“.

Așa, ei îndată s'au înțeles și au plecat. Prințul a eșit tot pe aceia poartă prin care a fost intrat, a strigat

buha din huda de zid și după ce l'a prezentat pe soțul cel nou de călătorie, ca pe un frate așșderca învățat, au plecut tustrei mai departe.

Ei călătoriau însă cu mult mai încet decum i-se părea prințului, pentru că papagalul era dedat la trailul cel domnesc și nu-i plăcea să fie turburat de timpuriu din somnul de dlmineață. Buha de cealaltă parte durmea regulat în toate zilele pe la amezii și așa ei perdeau mult timp cu odichnele estea lungi. Ea făcea mai departe mult val în drum și cu gustul ei cel mare față de vechimi, pentru că ea stăruia, că se steie și se aștepte până visează ea toate ruinele ce se aflau în cale. Ea știa să povestească despre toate turnurile și castelurile, istorii foarte lungi.

Prințul a cugetat la început că ea cu papagalul, fiind amîdouă paseri învățate, se vor nărăvi foarte bine și se vor bucura fiește-care de societatea unuia cu celalalt. Dar el de când a trăit așa ceva n' a vîzut. Ele înveci se ciocăneau la olaltă; una era foarte glumeată iar cealaltă un filosof. Papagalul croia la versuri, critica toate aparințele mai nouă literare în vorbe scurte și îndesate; buha din partea ei tracta toate lucrurile estea ca pe niște nimicuri și nu-i plăcea nimic, numai metafisica. Apoi papagalului îi placea să cânte, să chiuiască și să repeteze anecdote rîzînd singur de glumele sale și de vecinul cu mutra sîrbătorească, de buhă; rîdea de tot, ceea ce asta privia de o vătămare a vredniciei sale, pentru care ea se supăra și se sperlea, de câte-odată cu zile întregi nu mai zicea nimic.

Prințul nu băga de samă certele soților săi, pentru că era tot, tot dus pe gânduri și se uita într'una la portretul princesei frumoase. Așa au trecut ei orientându-se după stele prin Sierra Morena și peste câmpurile arse de soare a câmpiei La Mancha, prin Castilia și dealungul țermurilor rîului purtător de aur Tajo, carele se sucește și se învîrte cu undele sale incântătoare prin jumătatea Spaniei și prin Portugal. Dela o vreme ei a-ș ajuns în preajma unei cetăți mari incunjurate cu ziduri și cu turnuri, care stătea inpunătoare pe o muchiă de deal, la ale cărui poale se învîrtea puternic rîul Tajo.

„Băgați de samă — zise buha — iată orașul cel vechiu și renoit Toledo, renumit pentru lucrările sale cele vechi. Uitați-vă numai la turnurile și bisericile cele frumoase și inpunătoare cernite de vremuri și îmbrăcate în povești marețe, în cari atâta strămăși de ai mei a-ș meditat“.

„Piș!“ — strigă papagalul întrerupând esclamarile sîrbătorești ale buhei, incântate de vechimi — ce ne pasă nouă de vechimile și poveștile strămășilor tei? Priviți mai bine colo, de partea ceea frumoasa, unde sunt grădinile acele minunate; acolo, o prințule, îi princesa cea mult dorită!“

Prințul a privit în direcțiunea arătată de papagal și a observat pe țermul verde al rîului Tajo, un palat minunat redicându-se dintre arborii unei grădini frumoase.

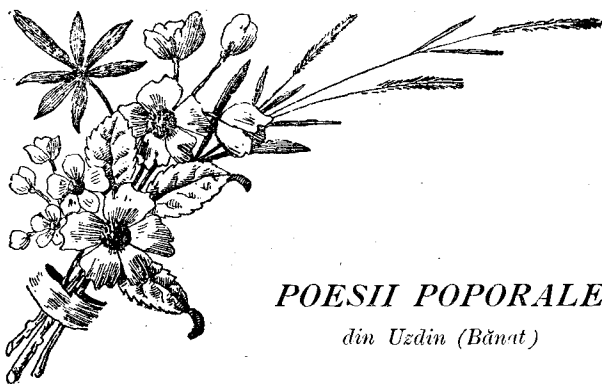
Era tocmai un așa loc, după cum i-a fost istorisit porumbul, că e locuința princesei. El se uită într'acolo bătându-și inima puternic. „Poate că tocmai în clipa asta — se gândi el — princesa cea frumoasă se va fi jucând în umbra arborilor, va fi pășind cu pași mărunți peste terasele cele mărețe, sau se va odihni sub coperișul cel fălos.“

Cum se uita el așa, a observat că zidurile dela grădină sînt cu mult mai nalte de cât se se poată omul urca peste ele; afară de aceea a vezut o mulțime de oameni înărmați mergînd în sus și în jos de-a lungul zidurilor.

Prințul acum se întoarce cătră papagal: „O cea mai înțeleaptă pasere — zise el — tu ai darul grafului omenesc. Sboară în gradina aceea, caută acolo dorul sufletului meu și spune-î că prințul Ahmed, pribeagul iubirei, condus de stele a sosit tot căutând-o pe dînsa pe țermurii înfloriți a rîului Tajo.“

Papagalul, fălos de însărcinarea sa, a sburat cătră grădină, a trecut zidul cel nalt și după ce a plutit puțin prin aer, pe de asupra livezilor, s'a așezat pe un balcon dela palat. De aici, tot uitându-se prin odăi, a vezut princesa întinsă pe un divan cu ochii ațintiți la o hârtie și a vezut cum îi curge aproape de lacrimi peste fața cea îngălbenită.

(Urmare)

POESII POPORALE

din Uzdin (Bănit)

Păsăruică din cumună
Nu-mi cânta noaptea pe lună,
Că nu mi-î inima bună.
Ci mi-î strinsă în curele,
In curele subțirele
De dorul maicuței mele.
Că mi-e maica tare strină
Și-o muri fără lumină.
Și mi-î maica străinată
Și-o muri neînschimbată.

La livezile lui Ion
Toate păsările dorm.
Numa una nu mai doarme,
Toată noaptea strigă: Ioane!

Dară el nu mi-î aici,
Ci mi-î dus el la Ardeal,
Ar veni și n'are cal, —
Lasă, vină și pre jos
Că îi mândru și frumos
Și la ochi și la sprincene
Și la buze subțirele.

Strugurel negru din vine
Am un bade, nu mai vine
Nu știu ce se zăbovește
Ori botița nu-și găsește
Ori muma sa-l dosădește.
De-aș ști eu că l-ar opri,
L-aș lăsa, nu l-aș iubi.

Culese de

Paul.

La primblare.

(Schiță veselă)

Cornel s'a însurat. Are nevastă, frumușică, drăguță și bună, carea-l iubește la nebunie. El e fericit, și la casuri de lipse-ți face asigurare verbală despre aceasta. Alții rîi de gură zic c'ar fi cochetă. Adevărată și răotăciosă clevertă. Nevăstuica lui e serioasă și cea mai cum se cade, dar îi plac puțin gatelile și n'ar eși odata pe stradă negătită. Cât e Cornel la birou, oglînda e unica ei tovarășă. Dar ei îi place să nu știe el aceasta.

E timp frumos și Cornel ar merge la primblare. Ea n'are nimic contra, dar firește, nu poate eși ori cum. Lumea-i rea și ei nu-i place se-i iasă nume că nu se știe îmbrăca, că n'are gust. Și har dtui, haime are berechet, poate să se gătească. Cornel o așteaptă în salon ca altă dată, iar ea-și face toaleta. Timpul trece. E șese și jumătate. Răbdarea-i era aproape de faliment.

„Ești gata Genică...“ o întrebă din salon.

„Gata puiule, iacă pe loc“, răspunde ea din odaia de toaletă.

„Te aștept.“

„Vin, pe loc.“

Cornel tace și face variații: șede, se scoală, măsură salonul de 7 ori în sus și 'n jos cu pași leneși, cetește firma din fundul pălăriei, apoi o perie frumos cu cotul și o pune pe ceafă, nu firma ei pălăria. Se joacă cu bastonul, flueră vr'o trei valsuri, privește prin ferăstră, se joacă cu canarul din colivia atârnată de grișda ferestrii, se uită 'n oglînda și cască distras.

Cât timp le trebuie femeilor se să îmbrace, e grozav! Își zise el și involuntar strigă:—

„Geni, dar gata ești. Ce mă ții atîta...“

„Uf! ce bărbat secant, ce strigi așa. Îți spun, că-s gata.“

„Dacă ești gata se mergem...“

„Ți-ai luat pălăria?“

„Da.“

„Dar mânușile?“

„Ș'acele.“

„Dar bastonul?“

„Să 'nțelege.“

„Ți-ai periat căputul?“

„Sigur, d'o jumătate oară deja.“
 „Ei atunci așteaptă mai o minută, vin pe loc.“
 Și Cornel așteaptă. S'aruncă pe sofa, cască puternic și privește la zugrăveala de pe plafonul salonului.
 Geni iese 'n fine și-l află pe sofa.
 „Ce ți-a picat în minte să te culci pe sofa, unde-s cheile.“
 „Ia, aici, pe masă.“
 „Oh ce om nesuferit, așa ceva nu mi-ai făcut, dar știți . . . tu totdeauna ești așa. Așadar dacă poștești, mergem.“
 „În fine oh, cerule“ . . .
 „Ah, așteaptă numai o lecută, mă 'ncomodează ghetetele.“
 „Nu mai aștept.“
 „Dar ce te-a aflat, ce grabă-i aceasta? Cornel, tu nu mă mai iubești. Așa, noi femeile să suferim toate șicanele bărbatului, se fim bune, se răbdăm, asta-i soarta noastră . . .“ și voi se ia refugiū la ultima armă, la — lacrimi, dar Cornel e bărbătel bun, a știut s'o 'mpace.
 „Ah iată, mi-s'a desfăcut gulerul. Te rog adămi un ac din odaia de lături.“ Cornel tușește mănios, pleacă, se 'ntoarce și aduce un ac.
 „Așa puiule, acum prinde-mi gulerul.“
 „Vei fi gata acum“ observă el după ce-i prinse gulerul.

„Sigur de jumătate de oară sum gata. Se mergem . . . haide, dă-mi brațul tu urciosule reutăcios, încăpătinat ce ești . . .“ și-l prinse de braț, îl sêrută cum știe ea mai delicat și plecară pe trepte 'n jos. El mulțămia în sine că pleacă.

„Ah puiule în graba ta am uitat umbrela. Te rog adă-mi-o, fi bun . . .“ Cornel se 'ntoarce, îi aduce umbrela, ea-i mulțumește cu un dulce suris. Eșiră pe ușă.
 — Geni se oprește.

„Ah drăguțule inimă dulce, am uitat batista, va fi acolo pe masă în odaie, te rog . . . eu te aștept aici. Da?“

Cornel e un bărbat delicat. Tace, 'nghite în gol ș'aduce batista. La întoarcere întelnește pe Geni urcând treptele. O privește întrebător.

„Inchipue-ți dragă, în grabă am uitat brașleta și orologiul. Așteaptă, mă 'ntorc pe loc.“

El o însofește și ajung ambii în odaie.

„A, uite fereastra a ramas deschisă, biata păsărică poate s'o fure cineva. Cornel te rog închide fereastra.“

Răbdarea lui a ajuns culmea. Se uită la orologiul lui de buzunar. Sunt șapte trecute.

„Geni, spune să pună masa . . . mergem la primblare după cină.“

Delaobad.

G l u m ă .

Invațătorul (esplicând) : „Oile ne dau lâna, din lâna se țese pănura, din pănură se fac haine . . . Măi Vasilie, ian spune-mi, din ce-i făcut mânecarul tău?“

Vasile : „Din țundra cea veche a tatii.“

A. Dar dta totdeauna ai avut obiceiul a vorbi prin somn ?

B. Ba, numai de când m'am însurat, căci altfel nu mă lasă nevasta să vorbească și eu ceva.

CARMEN LUGUBRU.

*Vuet de vânt, tropot de ploae;
 Pe geamuri cad, curgând șiroae
 Stropii de ploae;
 Fulgeri, scânteii norii 'i deschid,
 Tunetul greū tremură 'n zid.
 Ochii 'i închid.
 Fruntea mi-o plec pe geamul rece,
 Ascult mereū că nu mai trece
 Furtuna rece.
 Se 'ncheagă în piept jalnici simșiri
 În gând apar dulci amintiri
 Din vechi simșiri.
 Furtună 'n piept, nori în afară!
 Lacrimi în ochi, ploaie de vară;
 Dar, ah! afară
 Norii s'au dus, purtați de vânt . . .
 Sufletul meu, e un mormânt
 Frunză în vânt.*

1891,

Lucretia Rudow-Suciu.

P e a t r ă .

(Istorie adevărată.)

Mergeam pe drum cătră casă, dar cum mergeam? Nici să-mi fi dat cineva o lovitură după cap care să-mi buimăcească mîntea și să-mi moaie picioarele, nu puteam fi mai amărît. „Locul meu din Potroace — locul meu“ bătut, le-ar D-zeu să le fi bătut de năcăzuri și nevoi și tot — să-mi ia locul din Potroace și să-mi dea în schimb ce? — locul din deal, peatră goală dar goală — când dai cu sapa sună de pare că ai lovit cu un sul de fer într'o stâncă.

Dar ce să faci — dacă ești slugă nu ești domn și — pace; — încalte cel care va primi locul meu poate zice — mulțămim.

Doamne prin câte am trecut, și câte voi mai avea de-a petrece. — Acum cinci ani când au ars la vecinul Stan — lui i-a ars jumătate din șură, mie casa de am rămas cu copii pe drum; — mi-am înșghiebat eu casa din nou dar și azi mai am datorii de pe atunci.

Noroc am avut cu vaca din grajd și cu locul din Potroace, că mi-a dat bucașica de mălai și laptele pentru copii. Acum să-mi rămână muritori de foame.

Astfel m' am ciudit într'una până am ajuns — acasă — am deschis porțița — haid — un cărd mi a eșit copii cei mai mărunți în cale. — „Fugiți din drumul meu — căci acuși vă“ . . . s'au spăimântat bieții copii și au fugit în toate părțile, iar eu cu inima arsă am trecut pragul casei. „Vai de mine Mitre — ce ai, ești ca păretele.“

Apoi biata nevastă s'a apropiat de leagăn și a pus pe cel mic din brață — iar eu m'am așezat pe un scaun la masă, mi am răzâmat capul în mâni și așa am rămas. — „Ce e cu locul din deal?“

„Pe dracu — i-am răspuns — pe dracu — peatră goală — nici să nu se încerce cineva să-l are; vor mânca bieții copii peatră sau ce — că mâne vine darea, apoi pe Joiana n'o mai primește între vitele satului, n'am plătit la ciurdar, îmi vine să vă leg pe toți zece de mine și să mă arunc cu voi unde va fi apa mai mare.“

Când a auzit așa a îngălbinat nevastă mea, dar n'o zis nici un cuvânt, ce era să și zică — numai când am amintit de aruncat în apă, atunci a trăsărit și și-a făcut cruce — s'ermana de ea. O mai umblat ea dela leagăn pân' la masă și dela masă pân' la leagăn — și-a mai șters ochii cu mâneca cămășii, pe urmă mi-a zis: Nu vorbi așa vorbe — nu ne lasă D-zeu pe noi Mitre — îngrijește el și de ăști noaue — uite Lică și Lina sunt mărișori, să-i dăm la slugit — ce să facem? Și — apoi D-zeu și din peatră poate face pâne.

Atunci a intrat pe ușă Lică copilul cel mai mare și mi a spus că mă chiamă Domnul notar la casa satului. „Ce-o mai fi și asta,“ am zis — și am plecat.

Cum am intrat la primăria „Mitre“ mi a zis Domnul Notar — „să te duci cu Domnii pân la locul teu din deal, Domnul anginer să-ți vadă peatra de pe loc.“

Asta-i acum — mi am gândit, dar ne-am luat și ne-am dus — am umblat leanca în lung și în lat peste locurile oamenilor, apoi am urcat, am urcat pân' am ajuns sus pe deal „ea așa-i locul bată'l norocu.“

Ne-am apropiat de muchia — jos pe vale lucrau oamenii la drumul de fer — iute — îmi zise Domnul anginer — până colo unde vezi oamenii suntem gata — aci jos vine podul cel mare de peatră — dar nu-i peatră pe aproape — să vedem locul teu de va fi peatră bună, ți-o voi plăti bine, îți dau pe toată peatra de pe loc — două mii — e multă peatră, esti mulțumit? Când am auzit așa, a început să se învârtă lumea cu mine — două mii pe peatră — numai la asta nu m'ăș fi mai gândit „nu te-o bate așa noroc nene Mitre“ zise alt domn. „Nu Domnule“ am răspuns eu, „nu m'o bate căci nu m'a bătut de când sunt“ și am pornit cu oamenii din sat să săpăm locul.

Era cătră sară când am pornit spre casă. Doamne ce lung mi-a părut drumul, ca să 'l scurtez, am luat'o cruciș peste câmpii — părea că nu mai ajung — dar tot am ajuns.

Am deschis portița, copii ședeau ghemuiți sub strașina casei — și se uitau la mine înfricați — „dragii tati — dragii tati.“ Atâta le-a trebuit, cât bați în palme au făcut roată în jurul meu. Am glumit cu ei, pe urmă i-am trimis să se joace și am deschis binișor ușa casei.

Cel mic dormea, ear mamă sa sta în genunchi lêngă el cu capul culcat pe marginea leagănelui și — plângea — m'a podidit plânsul și pe mine și cu grai

domol i-am zis „taci nu mai plânge — căci a făcut D-zeu din peatră — pâne.“

Apoi am început și am povestit toate cum le-am petrecut, cum s'a uitat Domnul anginer la mine și-a zis „omule ai pe acest loc o comoară de două mii, ce peatră — ce mai peatră“ cum am săpat pe urmă locul în lung și 'n lat și cum se uita Domnul anginer la toată peatra ca la un bulgăr de aur, și ce bine-i pareă că nu mai aduce peatra de cine știe unde ci o prăbușește numai din deal pe vale.

„Vezi,“ mi-a zis nevasta plângând de bucuria „vezi că D-zeu și din peatră face pâne.“ „Face drăguțu, face, i-am răspuns, „dar și învățatura cea mare: minune a lui D-zeu mai poate fi.“

Maria Cunțanu.

De unde vine că oamenii să se salute, feli-cite, blasteme, să tosteze ori să-și exprime condolință față de co-oamenii săi ?

(Studiu psihologic.)

(Fine.)

În viața animalelor sunt asemenea particularități psihologice în stare latentă,* dar tot sunt. Voința să exprime printr'ânsele chiar și 'n plante, de și 'n mod inconștiu.**)

Cu cât ne suim pe scara culturală mai sus, cu atât acestea ies din ce în ce tot mai mult în relief.

Numai la câne și la cal vedem sentimentul altruistic, — în multă privință — mult mai dezvoltat decât la om, de și altruismul ar fi propriu gradului cel mai înalt de cultură.

Acest fenomen nu ni-l putem altfel explica decât prin desul contact ce-l are stăpânul cu dobitocul seu, din carele acesta devine ca hipnotizat de particularitățile superioare ale aceluia; de unde urmează că trăește așa putând zice în el și prin el și moare de dorul lui.

De câte ori întru într'o curte și ved un câne, mi să pare a putea deduce din purtarea acestuia caracterul stăpânului.

Nu mai puțin observăm acest soi de altruism și la servi.

Pe timpul sclavagiului, casurile erau foarte dese că un sclav să nu pregete un moment măcar d'a-și jertfi viața pentru a-și salva stăpânul, de multe ori chiar și numai pentru a-i împlini un capriciu.

Fanatismul încă-și seceră jertfele sale p'acest teren. Anecdota despre cei trei împărati ni ilustrează acest cas.

Să zice anume că Napoleon I., țarul Rusiei și îm-

*) Scoate puțul unei țigroaice, și veți vedea că iubirea de mamă nu-i numai „latentă“ în ea. R.

**) S. p. rădăcinile despărțite prin un zid de pământul mănos, tot tind să-l ajungă, chiar sub zid. R.

păratul Germaniei se plimbau odată conversând pe podul Seinei dela Paris.

„Am să vi probez fidelitatea soldaților mei“ zise Napoleon colegilor sei și chemând la sine un soldat din gardă îl întrebă dacă are nevastă și copii. „Mama cu doi copilași au ramas de mine acasă“ fu răspunsul soldatului.

„Gloria națiunii tale cere totuși ca să te arunci în Seina,“ îi reflectă Napoleon.

„Atunci — zise soldatul — grijește de familia mea sîre“ și să aruncă numai decît de pe pod în apă.

Tot astfel făcu și țarul cu un soldat al său, care fără cuvînt se aruncă în valurile apei.

Cînd în sfîrșit încercă și împăratul Germaniei a pune în acest mod la probă credința unui soldat al său, acesta-l întrebă dacă binele patriei poate într-adevăr să ceară dela dînsul această jertfă?

La această întrebare regele remasă buimăcit, iar soldatul se reintoarsă la ale sale.

Soldatul german a purces corect.

Calitativul pentru un asemenea altruism, descris aci la animale, sclavi și la acești soldați, eu nu-l pot interpreta decît prin cuvîntul „orb.“

Altruismul nu poate fi o virtute fără parfumul conștiințiosității asupra faptului altruistic, iar acesta nu-l dă decît cultura.

Cînd o fică a Spaniei*) a cerut dela cavalerul său ca să-i aducă mînușa scăpată dintr'o lojă între fiarele sîlbatică din circ; — acesta și-a spus viața și i-a adus-o, dar predîndu-i o i-a mai zis: „Domnișoară, poftim mînușa, iar cu dînsa dimpreună și amorul pe care l-am avut pentru Dta!“ —

Nu știu dacă amorul înflăcărat ce svîcneste în inima logodnicului, iubirea candidă de părinte ori doară dragostea nesfîrșită a prietenului e mai sinceră?!...

Nu știu cari cu cari dintr' aceștia își împărtășesc durerile și bucuriile lor, în modul cel mai altruistic?

Cari pe cari să bineventează ocașional mai cu multă ardoare?

Cari pentru cari sînt în stare să jertfească mai mult pe altarul sacru al altruismului?

Ai căror îngerî pîzitori stău mai îndelung și mai cu drag îmbrățișați?

Nu știu dacă împărțit sentimentul iubirii în amorul logodnicului, iubirea părintelui și dragostea prietenului, nu-și pierde din intensivitatea sa?

În sfîrșit nu știu, că acela iubește mai mult care e și iubit, ori acela care iubește fără speranță?**)

Știu numai atît că 'n lumea aceasta douăe ființe îmi sînt atît de scumpe, atît de dragi inimei, încât aș fi în stare să jertfesc pentru ori și care dintră dînsese, tot, dar tot ce mi aparține. . . .

*) Pecăt știu eu regele „Franz“ din poesia „Mînușa“ de Schiller a fost frances. De care neam a fost dșoara Kunigunda, nu se știe. R.

**) Pun ca premiu o carte de valoare pentru care va aduce aceasta problemă mai aproape de soluțiunea sa. Lucrările sînt d'a să trimită la redacțiunea acestei foi, pînă la 1. Mai. an. 1898.

Una mi a redat viața, ceialaltă farmecul vieții, deși cea dintîii nu mă mai cunoaște, iar cea d'a doua nu mă cunoaște — încă — ! . . .

Cu toate aceste, dacă mi s'ar pune-n prospect comorile lumii dimpreună cu toate corpurile cerești, cu asigurarea vieții vecinice d'asupra, aș prefera să mor, decît să primesc schimbul, pentru una sau alta dintr'a ceste nesfîrșit de dragi ființe. . . .

Lor li trimit, p'aripele gîndului salutul meu tainic!

Cunoaște-vor oare dînsese vre-odată motivul acestei erupțiuni vulcanice, a sentimentului meu de iubire?

Mitică.

Rămășag.

S'a scris vre-odă o scrisoare de dragoste, care să nu aibă stereotipa încheiere: te sărută de mîi și mîi de ori?... Cei atît de mult neastîmpărați de dorul sărutării nu știu ce își doresc și lor și iubiților lor. Ei nu își închipuesc că și ei sînt și ei și cei sărutați și numai cam la a doaua mie de sărutări.

Într'un orașel german un june stăpînit de cea mai înflăcărată dragoste a pus rămășag, că în timp de zece oare își va săruta mireasa de zece mîi de ori, astfel însă, ca tot la jumătate de oară să poată pauza nițel. Mireasa de un înflăcărat temperament și ea, cum se vor afla numai foarte puține între ale nordului blonde fiice, nu s'a arătat streină de această idee. Nu mai era prin urmare nici o pedecă.

În oara întîie s'au sărutat de două mîi de ori, în adoaua o mie de ori, iar în a treia nu au putut să stoarcă de-cît șapte sute și cincizeci de sărutări, și în a patra oară nici una. Buzele drăgostosului june au fost cuprinse de violente spasmuri, iar mireasa lui a fost silită pentru celea trei mîi șapte sute și cincizeci de sărutări, să se pună în pat, suferind de frîguri nervoase. După trei oare de pătimașe sărutări, neastîmpărații tineri au fost nevoiți să-și mai stîmpere patima și dorul, întîrziind cîteva săptămîni cu cununia.

Pentru trii cîasuri de plăcere și pentru un rămășag nesocotit ajunge atîta pedeapsă.

O.

Cronica săptămîinei.

Dela noi.

Hymen. Dșoara Șarlotta E. Caian și dl Isidor A. Bu'nariu s'vor cununa la 7 novembre a. c. în în biserica gr. cat. din Roșia-montană. — Dl Mihail Bila și dșoara Emilia Opream din Arad s'vor cununa la 7 noembrie a. c. — Dorim fericii e deplină!

*

Congresul național bisericesc după o lucrare intensivă de 10 zile s'a încheiat la 10/22 octobre, în ședința de după miazăzi la 7 oare, după-ce a terminat toate agendele avisate la competența sa.

*

Bani pentru sîraci. Regele Carol din incidentul visitei sale și a Reginei la Pesta a trimis prin consulul

seu acolo 500 fl. căpitanului poliției, cu scopul că această sumă să se împărțească între sêracii cari cu ocazia visitei, au cerut ajutor dela pãrechea regalã romãnã.

Manevrele mari în anul viitor se vor ținea în jurul Timișorii, la cari va lua parte și Măiestatea sa. Impăratul rege al nostru; după alții aproape de Sãmbăciag, Bihor, la cari ar lua parte și Wilhelm II, al cărui regiment de husari, staționat la Orade, își va serba atunci jubileul de 50 ani.

Picnic în Cluș. Universitarii români din Cluș vor aranja un picnic joi, în 4 noiembrie a. c. în sala Hotelului „Central”. Începutul va fi la 8 oare sara. Prețul de intrare după plac.

Palatin. Foile ungurești spun că M. Sa Impăratul-Rege va înființa iarăși demnitatea de „Palatin” în Budapesta. Ultimul Palatin al Ungariei a fost arhiducele Iosif, tatăl arhiducelui Iosif și al reginei Henrietta de Belgia.

Provisorul de un an s'a primit în parlamentul din Pesta aproape fără discuție. Oare primi-se va însã la Viena, asta-î altã căciulã.

Për creț — plãtit cu viața. Nevasta unui întreprinzãtor din Deva voind să și încrețească pãrul cu fierul încãlzit la lampa de spirt, flacãra spirtului i a aprins pãrul. Femea spãriindu-se a îmburdat lampa și momentan i s'au aprins și hainele. Arsurile au fost atãt de grele încãt biata nevastã, dupã scurtã vreme, a murit.

„Trezeci de ciasuri în temniță ungureascã.” Sub acest titlu a scris dl Dr G. Weigand un articol în o foaie din Germania, care articol apare acuma și în traducere romãneascã în ziarul „Tribuna” din Sibiu. Traducerea s'a început cu Nr 228 l. c. Articolul dlui Dr Weigand e foarte interesant și atragem atențiunea cititorilor nostri asupra lui!

Congresul pentru organizarea autonomiei catolice este conchemat de primatele Vaszary pe 11 noiembrie n. în Budapesta.

Ungurilo. Nu trebuiesc lãrșș serbãtori. Acum bat toba pentru serbarea revoluțiunii lor din anul 1848, ba poftesc chiar pe „Romãncele frumoase” și încã cu Moșii să vie la Pesta întru mărirea isprãvilor de pe atunci.

Nu fac bine dlor a deștepta amintirea celot întemplate la anul 1848 în sufletele Romãnilor, cãci dacã noi vom serbãtori, nu putem serbãtori decãt fapte și lucruri de ale noastre, cari nu-s tocmai plãcute dlor.

Știri merunte. Averea celebrei tragediane *Sarlotta Wolter* din Viena, dupã deschiderea testamentului s'a arãtat cã e 631,526 fl 98 cr. Cea mai mare parte o ereditiazã rudeniile ei, iar o suma de 43,000 le-a lãsat pentru diferite fundații. — Protonotarul orașului *Mező-Berény* a defraudat bani oficioși; un comisar ministerial i-a pus averea sub sechestru și a fãcut arãtare contra lui

Necrolog, ved. Irina Elekes n. Popa a repausat în Velcheul de câmpie la 22 oct. a. c. — Petrahe M. Zãnescu, fõs comerciant din Brașov, a murit acolo în 24 oct. — În veci pomenirea lor!

Din Romãnia.

Di **Dr Ioan N. Roman**, distinsul poet, a fãcut septãmãna trecutã în Iași examenul de liberã practicã (censura de avocat) și apoi își va deschide cãncelaria advocaționalã în Iași ori București.

Liga a hotãrît înființarea unei *reviste germane*, prin care sã se facã cunoscutã chestiunea naționalã în strãinãtate, mai ales în Germania.

Di **Const. C. Bacalbașa** dela ziarul „Adevãrul” a scris un articol foarte cãlduros în favorul ziarului „Tribuna” din Sibiu.

„**Dochia**” revista lunarã feministã, sub direcțiã dșoarei *Adela Xenopol* a apãrut acum din nou (dupã vacanțe) cu Nrii 4 și 5. Nr 4 aduce ilustrații foarte frumoase, portretele dnelor: Cezano, Cogãlniceanu și Cãtãrgi, iar Nr 5 portretul dșoarei *Sylvia Dragoescu*. Cuprinsul ambilor nri e interesant și instructiv. Abonamentul e pe an: hãrtie ordinarã 10 Lei, hãrtie velinã 20 Lei. Redacțiã și administrațiã București Strada Fântãnei Nr 10.

Bibliografie.

A apãrut la „*Tipografia, societate pe acții*” la Sibiu un escelent roman „*Castelul din Carpați*” de Iules Verne celebrul romancier francez. Acest roman a fost premiat de Academia francezã! Traducerea romãneascã de dl Victor Onișor, este fãcutã într-o limba frumoasã romãneascã, iar în prefațã dl Dr E. Dãian directorul „Tribunei” ne dã o foarte interesantã biografã a marelui romancier Iules Verne.

Volumul elegant adjustat, este împodobit cu 26 ilustrațiuni, lucrate la *Paris*. Edițiã poporalã, pe hartie finã, albã, costã 80 cr. plus 5 cr. porto poștal. Edițiã de lux, pe hãrtie satinatã costã 1 fl. 20 cr! plus 10 cr. porto poștal.

„*Castelul din Carpați*” este una dintre cele mai interesante și elegante cãrți, și o recomandãm în deosebitã atenție a publicului nostru cetitor, cu atãt mai vãrtos cãci romanul este scos din viața socialã a noastrã, a poporului romãnesc și e descrisã foarte simpatice.

Comandele sunt a se adresa la Librãria „*Tipografiei*” societate pe acții, Sibiu, Strada Poplãcii Nr 15.

La librãria *W. Krafft* Sibiu, au apãrut trei cãlindare pe anul 1898, a) „*Amicul poporului*.” b) „*Posnașul*” cãlindãr umoristic, c) „*Cãlindãrul Sãteanului*.” Toate trei edițiile prelãngã un cuprins bogat literar, economic și umoristic, ilustrațiuni bune și frumoase sunt și foarte frumos adjustate. Prețul: „*Amicul poporului*” 40 cr. plus 3 cr. porto poștal, — „*Posnașul*” 36 cr. plus 3 cr. porto poștal, — „*Cãlindãrul sãteanului*” 17 cr. plus 3 cr. porto poștal și se pot comanda de-a dreptul dela librãria *W. Krafft Sibiu* sau și dela redacțiã noastrã; Cine vrea sã aibã în casa sa cãlindare bune și de-un cuprins folositor și petrecãtor, nu întãrzie a comanda pe ori care dintre aceste cãlindare!

În nrul 19 al foii „Aus fremden Zungen“ s'a publicat „Erinnerung“, tradusă de W. Rudow după „Amin-tire“ a lui A. Vlahuță.

Deslegarea ghicitei din Nr 26 e următoarea :

„Romanii sunt o viță de eroi, — de Valeria Degan din Ardeal. (Valeriu s'a pus din greșeală)

Bine au deslegat-o doamnele și domnișoarele Netta Călcianar din Orșova. — Maria Daraban din Rodna veche, — Eugenia Vidu din Hălmagiu, — Victoria Gherga n. Angel din Pădurani. Victoria Vicaș din Hidig, — Veturia Lazar de Purcareț din Sanislo.

Domni: Nicolau Onciu din Uzdin, — Mihai Păcățian din Comlăuș, — Octavian Pop de Ludisor din Blaj.

Premiul l'a câștigat Netta Călcianar în Orșova. St. doamnă binevoiască a ne avisa care număr din „Bibl. p. toți“ dorește să i-l expedăm.

Poșta redacției.

Dlul P. P. R. în Zlatna. Poesia numai dacă am schimba-o de tot s'ar putea folosi.

Dșoarei M. C. S Am făcut schimbările dorite, dar tocmai așa nu am putut deoarece era deja culesă și corectată. E bună și așa ! Salutări cordiale.

G. B. B. Vad. Am publica-o bucuroș căci conține mult ade-

văr dar e prea întretesută cu numele unor persoane cari s'ar putea simți jignite. Așa ceva nu mai putem publica deoarece oamenii azi țin mai mult la considerații personale, ba chiar și egoistice decât la adevăr. Apoi oamenii mai țin prea mult și la „rang“ ș. a. moftu-i de acestea. Vom drege-o așa ca să o putem publica, fără să-și piardă din actualitate. Vă învoiți ?

Dlor A. T. Bêrsa, — I. Ch. Poci, I. M. Deva, I. G. Galsa, V. V. Hidig, A. M. Curtici N. O. Uzdin. S. O. Visag, A. P. Comlăuș, S. P. Macod. Abonamentele le am primit, vă mulțumim !

Ne rugăm respectuos și cu insistență de toți abonenții noștri cari doresc a ținea și mai departe revista noastră, ca să grăbească a ne trimite prețul de abonament pe cuartalul oct. nov. și dec. a. c. cum în deosebi ne rugăm de toți acei On. cititori cari sunt în restanță cu abonamentul pentru trecut — dela 1 aprilie până la 1 octobrie a. c. — să ne trimită prețul revistei, restant pe $\frac{1}{2}$ de an. Cum am spus și la început, noi fără sprijinul On. public nu suntem capabili a scoate revista, deci să nu ni să ia în deșert dacă ne rugăm pentru trimiterea grabnică a prețului de abonament.

Lucreția Rudow-Suciu.

Ghicitură de șah.
De G. L.

	de						rin-		
	fe-						ci-		
	s'a-		Un-			fe-		ți.	
	ri-		de			dîn-		mî	
	mî,	ud	ne	ri,	su-	pal-	Mă-	a-	
di-	gla-	ci-	*Cră-	ard	bi-	mă	de	pit,	'n-
lu-	Vi-	vi-	iu.	văd	ia-	și	alț,	că	Din
su-	par-		de	de	os	Si-		Cu-	În
de	te	o-	de-	din	do-	să.	rî,	rî	Par'
te	ri,		foc	dî-	cesc	te-		sfe-	tre-
al-	rî		rel	a-	pri	ru-		ți.	ru-
Un-	'n	pri-	ri,	lu-	ra-	spre	a-	mu-	re
vi-	În	de	ve-	vesc	cu-	rat	tu	ce-	lin-

Să deslegă după săritura calului. Termin de deslegare 3 săptămâni.

Cu tiparul tipografiei „Szigligeti“, societate pe acții Oradea-Mare.